

Skipulagsstofnun
Jakob Gunnarsson
Laugavegi 166
150 Reykjavík

UMHVERFISSTOFNUN

Reykjavík, 17. október 2012
UST20120900095/dg

Sorpurðun í landi Tjarnarlands. Frummatsskýrsla

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar er barst 20. september sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um frummatsskýrslu ofangreindar framkvæmdar skv. 10.gr laga nr. 106/2000 m.s.b.

Framkvæmdin

Framkvæmdin sem um er fjallað í frummatsskýrslunni er urðun úrgangs í landi Tjarnarlands á Fljótaldshéraði. Um er að ræða urðunarstað fyrir almennan úrgang frá heimilum og fyrirtækjum sem ekki fer til endurvinnslu eða endurnýtingar. Einnig er gert ráð fyrir sérstöku urðunarhólfi fyrir sláturúrgang. Áætluð heildarstærð urðunarstaðarins er sögð um 180.000 m² og þar af er eldri urðunarstaður um 40.000 m². Urðunarstaðurinn sem hér er metinn er fyrsti áfangi uppbyggingar sorpurðunar á Tjarnarlandi, um 60.000 m², þar af er flatarmál urðunarhólfa um 18.000 m². Áætlað er að þessi fyrsti áfangi geti tekið við 68.000 tonnum af úrgangi og líftími miðað við magn er um 30 ár. Fram kemur að unnið verði að frágangi á yfirborði urðunarstaðarins samhliða fyllingu urðunarhólfa. Markmið framkvæmdarinnar er skv. skýrslunni að koma sorpförgunarmálum á svæðinu í ákveðinn farveg til lengri tíma og eyða óvissu er ríkt hefur varðandi málaflokkinn undanfarin ár.

Byggingar og önnur mannvirki

Fram kemur í skýrslunni að áætluð heildarstærð urðunarstaðarins skv. deiliskipulagi sé um 180.000 m². Umhverfisstofnun bendir á að í tillögu að deiliskipulagi urðunarsvæðis á Tjarnarlandi sé einungis þess getið að samkvæmt aðalskipulagi Fljótaldshéraðs sé fyrirhugað urðunarsvæði skilgreint P1 Tjarnarland (15 ha). Í frummatsskýrslunni segir að stærð og útlit aðstöðuhúss, vogar og aðstöðu til sýnatöku liggi ekki fyrir en stærð byggingareita er sett fram. Umhverfisstofnun bendir aftur á tillögu að deiliskipulagi svæðisins, en þar segir að gert sé ráð fyrir byggingu allt að 100m² aðstöðuhúss og vogar allt að 200m² á svæði D. Stofnunin telur að gæta þurfi samræmis á milli frummatsskýrslu og deiliskipulags. Það sem snýr að mannvirkjum á svæðinu vill Umhverfisstofnun benda á 35. gr laga nr. 44/1999 um náttúruvernd en þar segir að við hönnun mannvirkja skal þess gætt að þau falli sem best að svipmóti lands.

Hönnun og rekstur urðunarstaðar

Fram kemur að svæðinu verði skipt í fjögur urðunarhólf og aðeins unnið í einu á hverjum tíma og gengið frá því samhliða og farið er að vinna við næsta hólf. Í frummatsskýrslunni kemur fram að áformað sé sérstakt urðunarhólf fyrir sláturúrgang og muni það standast kröfur sem settar eru í

reglugerð 738/2003 til þess að tryggja að grunn- eða yfirborðsvatn komist ekki í snertingu við sigvatn sem kann að verða til innan urðunarhólfins. Einnig kemur fram að í hönnunarferli urðunarhólfins verði tekin afstaða til þess hvort ástæða sé til að safna saman gasi sem kann að myndast í haugnum, en ekki kemur fram hversu mikið gas er áætlað að muni myndast. Umhverfisstofnun bendir á að um söfnun og eftirlit með hauggasi gilda ákvæði 4. t.l. viðauka I og 3. t.l. viðauka III við reglugerð nr. 738/2003 um urðun úrgangs. Stofnunin gerir ráð fyrir að nánar verði fjallað um þessa þætti við vinnslu starfsleyfis.

Mat á umhverfisáhrifum – uppbygging urðunarhólfa

Fram kemur í skýrslunni að það jarðefni sem áætlað er að sitji eftir þegar framkvæmdum er lokið verði um 20.000 m² og að efnislager verði komið fyrir við eldri urðunarstað þar sem landi hefur áður verið raskað. Fram kemur í skýrslunni að gengið verði frá urðunarhólfum samhliða því að nýtt hólfi verði tekið í notkun. Einnig kemur fram í kafla um byggingar og önnur mannvirki að búið sé að ganga frá yfirborði eldri urðunarstaðar. Umhverfisstofnun telur að leita skuli annarra leiða er varðar efnislager en að fara inn á svæði sem búið er að ganga frá, þó því hafi áður verið raskað því ákvæðið rask fylgir athöfnum með jarðefni.

Landslag og ásýnd

Í umfjöllun um landslag og ásýnd kemur fram að manir muni meðal annars þjóna þeim tilgangi að byrgja sýn inn á svæðið. Umhverfisstofnun telur mikilvægt að gengið verði frá yfirborði umræddra mana þannig að þær falli sem best inn í umhverfið, og þá um leið sé komið í veg fyrir að laus jarðvegur úr mönunum fjúki og valdi skemmdum t.d. á gróðri. Umhverfisstofnun bendir aftur á 35. gr. laga um náttúruvernd þegar kemur að landmótun og hönnun mannvirkja á svæðinu

Í skýrslunni kemur fram að eftir að rekstartíma sé lokið verði gengið þannig frá yfirborði urðunarstaðarins að það falli að landslagi umhverfis. Umhverfisstofnun bendir á 43. gr. laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs og á 23. og 24. gr. reglugerðar nr. 738/2003 um urðun úrgangs, þar sem fjallað er um lokun urðunarstaða og vöktun í kjölfar lokunar urðunarstaðar.

Hljóðstig, loftgæði og gasmyndun

Í umfjöllun er varðar þessa þætti kemur m.a. fram í skýrslunni að hvorki sé ástæða né mögulegt að safna saman og nýta hauggas. Umhverfisstofnun ítrekar það sem hér að ofan greinir að um söfnun og eftirlit með hauggasi gilda ákvæði 4. t.l. viðauka I og 3. t.l. viðauka III við reglugerð nr. 738/2003 um urðun úrgangs.

Umhverfisáhrif – sigvatn

Í frummatsskýrslunni er farið yfir myndun sigvatns, uppruna og ráðandi þætti er varðar mengun í sigvatni. Fram kemur að úrgangur sem urðaður verður á Tjarnarlandi verði flokkaður þannig að sláturúrgangur er skilinn frá öðrum úrgangi.

Fram kemur að sláturúrgangur verði urðaður sér í lokuðu hólfi, og það hólfi muni standast kröfur reglugerðar nr. 738/2003. Sigvatn er kann að myndast í hólfinu mun ekki komast í snertingu við grunn- eða yfirborðsvatn. Sigvatni verði veitt frá urðunarhólfinu í lokuðum lögnum í þró þannig að fylgjast megi með efnasamsetningu þess og eftir atvikum meðhöndla það, þyki ástæða til. Frá þrónni er sigvatninu hleypt í skurð er liggur suður frá urðunarstaðnum og síðan til vesturs að Lagarfljóti. Í umræddum skurði rennur einnig vatn sem safnast í drenskurð norðan og vestan við urðunarstaðinn. Fram kemur í skýrslunni að ekki hafi verið talin þörf á að vinna sérstaka greiningu á viðtakanum. Umhverfisstofnun bendir á að í frummatsskýrslunni kemur ekki fram hvernig sigvatnið verði meðhöndlað í þrónni áður en því er hleypt í skurðinn og út í viðtakann. Stofnunin telur að þessar upplýsingar eigi að fylgja í frummatsskýrslunni sem og greining á viðtaka sigvatns frá sláturúrgangshólfinu, í þessu tilviki Lagarfljóti. Umhverfisstofnun bendir á reglugerð nr. 796/1999 um varnir gegn mengun vatns.

Í frummatsskýrslunni kemur fram að í urðunarhólfum fyrir almennan úrgang verður ekki um neina sérstaka botnþéttingu að ræða og sigvatni verði ekki safnað. Sigvatn það sem hugsanlega getur

myndast í urðunarhólfunum fer þá í grunnvatn og jarðveg neðan urðunarstaðarins. Fram kemur í skýrslunni að viðtaki grunnvatns frá urðunarstaðnum á Tjarnarlandi sé mýrlendi vestan urðunarstaðarins og Lagarfljót þar sem henni sleppir. Ekki var talin þörf á að vinna sérstaka greiningu á viðtakanum þar sem niðurstaða áhættugreingar sem fylgir frummatsskýrslunni sé sú að frá urðunarstaðnum berist ekki mengað sigvatn að því marki að mengi grunnvatn umfram það sem heimilt sé skv. lögum, reglugerðum og/eða starfsleyfi.

Umhverfisstofnun bendir á ef sótt verður um að minnka þær kröfur sem settar eru fram í liðum 3.2 og 3.3 í viðauka I við reglugerð um urðun úrgangs ber að leggja fram áhættumat með umsókn um starfsleyfi, sbr. 25. gr. reglugerðar um urðun úrgangs. Í áhættumatinu skal sýna fram á að jarðvegi, grunn- eða yfirborðsvatni stafi ekki hætta af urðuninni þótt framangreindar kröfur verði minnkaðar.

Samkvæmt skýrslunni hefur verið grafinn drenskurður sem beinir yfirborðs- og grunnvatni úr norðri, vestur fyrir og framhá urðunarstaðnum ásamt því að safna saman grunnvatni undan eldri urðunarstað að vestanverðu. Komið hefur verið fyrir mæliyfirfalli í þessum skurði rétt sunnan við eldri urðunarstað. Frá Tjarnarlandi rennur grunn- og yfirborðsvatn til suðurs eftir um 2 km drenskurði sem sveigir til vestur um 1,5 km sunnan við urðunarstaðinn og opnast þar út í Lagarfljót. Umhverfisstofnun telur að möguleiki sé á að umræddur drenskurður, sunnan urðunarsvæðisins dragi vatn úr mýrlendinu og ræsi það fram. Umhverfisstofnun bendir á 37. gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd þar sem segir að mýrar og flóar, 3 hektarar að stærð eða stærri, njóti sérstakrar verndar og skal forðast röskun þeirra eins og kostur er. En stofnunin telur að umrætt mýrarsvæði gæti falli undir þessa skilgreiningu.

Vöktun og eftirfylgni

Fram kemur í frummatsskýrslunni að varðandi vöktun og eftirfylgni verði farið eftir lögum og reglugerðum um meðhöndlun og urðun úrgangs og þeim skilyrðum er Umhverfisstofnun setur fram í starfsleyfi.

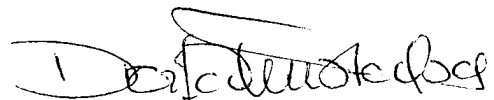
Niðurstöður

Umhverfisstofnun telur að umhverfisáhrif sorpurðunar í landi Tjarnarlands eins og þau eru sett fram í frummatsskýrslunni séu óljós, sér í lagi þar sem ekki kemur fram mat á losun hauggass svo og aðgerðir vegna söfnunar þess í samræmi við reglugerð um urðun úrgangs. , Ekki er gert ráð fyrir botnþéttingu eða hreinsun á sigvatni né er sett fram mat á viðtakanum sem taka við mun sigvatni frá urðunarsvæðinu. Umhverfisstofnun telur að í frummatsskýrslu eigi að gera ráð fyrir þessum þáttum og þeim umhverfisáhrifum sem þeir gætu hugsanlega valdið. Stofnunin telur þó að ef farið verður eftir þeim athugasemdum sem koma fram í umsógn stofnunarinnar og þeim skilyrðum er sett verða fram í starfsleyfi þá komi framkvæmdin ekki til með að hafa umtalsverð umhverfisáhrif

Virðingarfyllst

Aðalbjörg Birna Guttormsdóttir
Deildarstjóri

Drífa Gústafsdóttir
sérfræðingur